

NIEUWE VONDST VAN DE EUROPESE MOERRASSCHILDPAD, *EMYS ORBICULARIS*, IN ZUID-LIMBURG

door J. Th. TER HORST

Door een mededeling van het hoofd der school te Wylre, de heer J. H. G i e s s e n, kwam ik te weten dat in de buurt van de Keutenberg een Europese moerasschildpad (*Emys orbicularis*) zou zijn gevonden. In de laatste jaren had ik al meer van deze berichten doorgekregen maar nimmer slaagde ik in het bemachtigen van het bewijsexemplaar en het vaststellen van de juiste vindplaats. Deze keer heb ik echter succes gehad.

Na veel speuren trof ik op 12 november 1963 de gevonden schildpad aan bij de heer L. H. S c h i j n s te Etenaken maar helaas bleek het dier reeds dood te zijn. Hij stond deze voor de wetenschap zo waardevolle vondst graag af voor het Natuurhistorisch Museum te Maastricht, waarheen ik de schildpad nog dezelfde dag heb gebracht.

Na reconstructie bleek het volgende. Op 26 oktober 1963 vierde een familie aan de Engwegen in de buurtschap Strucht onder Schin op Geul, gemeente Valkenburg-Houthem, een huwelijksfeest. Na de koffie ging een deel van de bruiloftsgangers een ommetje maken om wat frisse lucht te scheppen. Te omstreeks 13 uur liep men aan de voet van de Keutenberg waar een der leden van het gezelschap, de heer H. J. P e t e r s uit Heerlen, in een karrespoor op de meest westelijk gelegen holle weg, die in het verlengde van Engwegen loopt, iets zag liggen. Het bleek een schildpad te zijn. Kennelijk was het dier aan het plastron (buikschild) gewond door een kar of tractor, want een aantal schilden waren ingedrukt. Het dier leefde echter nog. Het kwam in handen van de heer S c h i j n s, die de gewonde plek nog met penicillinezalf heeft ingesmeerd. Het heeft niet mogen baten want na enkele dagen ging het dier dood.

Blijkens de lichte holte van het plastron hadden wij hier te doen met een mannelijk exemplaar en wel een halfwas, want genomen over het carapax (rugschild) mat de schildpad 11 cm. Lengte en breedte van het buikschild bedroegen resp. 8,8 en 5 cm.

Het doet mij een genoegen nu eindelijk eens met zekerheid een vindplaats van de Europese moerasschildpad te hebben kunnen vaststellen.

Deze vindplaats is des te merkwaardiger omdat ze hemelsbreed niet ver af gelegen is van de vindplaats, die ik noemde in mijn artikel „De verspreiding der amfibie en reptilia in Zuid-Limburg” (zie jaargang 49, nummer 9), waarin ik schreef dat de heer G. J. H. Pelt uit Vaals bij iemand in Wylre een moerasschildpad had gezien die afkomstig zou zijn uit de beemden achter het Kasteel van Wylre. Geografisch valt deze vondst nog juist (zij het op enkele tientallen meters afstand van de grens van de gemeente Wylre) op het grondgebied van de gemeente Valkenburg-Houthem.

Volgens de heer G i e s s e n is dit voor zover hem bekend de vierde vondst van een moerasschildpad in 30 jaar in de omgeving van Wylre.

Het vermoeden is dus gewettigd dat de Europese moerasschildpad nog steeds voorkomt in het Geuldal in de omgeving van Wylre, waar hij zich ophoudt in de ten dele verlande oude Geularmen en in de grachten om de aldaar in de buurt staande kastelen en uitwermt over de beemden en tegen de winter de iets hoger gelegen delen opzoekt voor zijn winterslaap.

Mocht zich ergens in de toekomst een analoog geval voordoen houd ik mij voor een telefonische kennisgeving gaarne aanbevolen (tel. 04400—26606).

DE PLAATS VAN DE MENS IN DE NATUUR

door M. BRUNA

Een der belangrijkste en belangwekkendste wetenschappelijke vraagstukken is zeker dat betreffende de afstamming van de mens. Dat men op dit gebied nog lang niet „klaar” is, leerde de bespreking door onze voorzitter van een boek, dat hieraan is gewijd (pag. 115 van deze jaargang). Ook is een steeds uitgebreider publiek bij de uitleg van nieuwe vondsten der overblijfselen van fossiele mensen (of vóórmensen) geïnteresseerd.

De wijze, waarop zulke vondsten worden geïnterpreteerd, heeft natuurlijk invloed op de plaats, die men aan de Mens in het geheel der natuur toekent. Het gaat hier eigenlijk om een zeer oud probleem, dat echter weer urgent werd toen men — sinds D a r w i n — ook aan de Homo sapiens een plaats in de grote evolutiereeks toekende. Denkbeelden op dit gebied kun-